

Geranmayeh Abnus

Shahin Aryamanesh¹

Esmail Yaghmaei was born on September 17, 1945 in Tehran. He completed his primary and secondary education in Tehran. After receiving a diploma in natural science, he was enrolled into the department of archaeology at the University of Tehran and graduated in June 1964. He continued with his passion in archaeology and got his master's from the same university in 1975.

The end of his education was the beginning of his work with the Iranian Archaeological Department in May 1967, and thus he embarked on his archaeological excavations and research.

Yaghmaei's initial survey and excavations did not yield much achievement for him, however, during this period, he conducted numerous archaeological surveys and excavations with great Iranian and non-Iranian archaeologists in various parts of Iran and could accumulate enough knowledge in the same field. He finally set to work in his dream field and at the suggestion of Firuz Bagherzadeh, began his first independent archaeological excavation in the Sang-e Siyah site, followed with a number of valuable archaeological excavations.

Although Yaghmaei has carried out excavations in various parts of Iran, some of these include Tepe Chogha Gavaneh in western Islamabad, as well Qalaichi Tepe in Bukan (Yaghmaei, 2015), Tepe Ghabristan in Kalak-Karaj, as well as Semnan fortress and Tepe Hissar of Damghan (Yaghmaei, 2017). He has written a number of scientific articles and books (Yaghmaei, 2023; 2024). Excavations in the two Achaemenid palaces of Sang-e Siah and Bardak-e Siah in Dashtestan (Yaghmaei, 2018; Kavousi, 2024); excavation of the ancient site of the Argan of Behbahan (Yaghmaei, 2023a; 2023a; 2024b); excavation of the Shoghab cemetery of Bushehr; excavation of the Mehrkadeh and fire temple of Mohammadabad, Mehrkadeh and Kushk of Gosaidi and Tell-e Khandaq of Dashtestan (Yaghmaei, 2023b; 2023c); excavation of the Portuguese for-

¹ Institute for Humanities and Cultural Studies, Tisaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. sh.aryamanesh@ihcs.ac.ir

Article info: Received: 1 December 2024 | Accepted: 9 December 2024 | Published: 1 January 2025

Citation: Aryamanesh, Shahin. (2025). "Geranmayeh Abnus". *Sinus Persicus*, Vol. 2 (3): 3-7.

<https://doi.org/10.22034/sp.2024.477615.1008>

tress on Qeshm Island (Yaghmaei, 2021); survey of Bandar-e Laft, Salakh and Qeshm Island around the Persian Gulf each has brought about valuable achievements for him. Undoubtedly, Yaghmaei greatly advanced research around the Persian Gulf and was able to shed valuable light on the archaeology and history of the Persian Gulf.

In addition to his research, Yaghmaei is an archaeologist who loves Iran too much. He is not among those who consider archeological excavations important only from the perspective of their own scientific advancement, i.e. those who after conducting an archaeological excavation and achieving what they had

in mind, they leave the site alone and move on to another site without trying to protect the previous ones. Contrarily, Yaghmaei showed his resistance to those who were bent on destroying Tepe Hissar of Damghan. Although Yaghmaei's resistance to this destruction eventually led to his forced retirement from the Cultural Heritage Organization of Iran on 31 January 1996, he never gave up on what he believed in and continued his struggle with his pen with regard to the protection of the Iranian archaeological heritage. In honor of Iran's Geranmayeh Abnus (precious ebony), we sincerely present him with this Festschrift.

© 2025 The Author(s). Published by Tissaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. [Open Access.](#)

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

The ethical policy of Sinus Persicus is based on the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines and complies with International Committee of Sinus Persicus Editorial Board codes of conduct. Readers, authors, reviewers and editors should follow these ethical policies once working with Sinus Persicus. The ethical policy of Sinus Persicus is liable to determine which of the typical research papers or articles submitted to the journal should be published in the concerned issue. For information on this matter in publishing and ethical guidelines please visit www.publicationethics.org.

سرش سبز باد و تنش ارجمند
منش برگزیده ز چرخ بلند
ابوالقاسم فردوسی

گرانمایه آبنوس

شاهین آریامنش^۱

اسماعیل یغمایی ۲۷ شهریور ۱۳۲۰ در تهران زاده شد. تحصیلات ابتدایی خود را در تهران آغاز کرد و دوره شش ساله ابتدایی را در خرداد ۱۳۳۳ به پایان رساند. سپس دوره شش ساله متوسطه را در خرداد ۱۳۳۹ به پایان برد و دیپلم طبیعی خود را گرفت و سپس در رشته باستان‌شناسی در دانشگاه تهران پذیرفته شد و توانست دانشنامه کارشناسی باستان‌شناسی را در خرداد ۱۳۴۳ دریافت کند. وی باستان‌شناسی را ادامه داد و توانست دانشنامه کارشناسی ارشد خود را در خرداد ۱۳۵۴ از دانشگاه تهران دریافت کند.

پایان دانش‌اندوزی او، آغاز کار در اداره باستان‌شناسی ایران بود، چنانکه در اردیبهشت ۱۳۴۶ در اداره باستان‌شناسی کل کشور استخدام شد و کاوش‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی خود را آغاز کرد.

بررسی‌ها و کاوش‌های نخستینه یغمایی دستاورد پژوهشی چندانی برای او نداشت، باین حال او در این دوران با باستان‌شناسان بزرگ ایرانی و نیرانی در جای‌جای ایران به بررسی و کاوش باستان‌شناختی پرداخت و از این راه از خرمن دانش آنان، خوشه‌ها چید. او پس از این خوشه‌چینی خود دست به کار شد و به پیشنهاد فیروز باقرزاده نخستین کار باستان‌شناسی مستقل خود را در محوطه سنگ‌سیاه آغاز کرد و در پی آن بردک‌سیاه را کاوید و سپس شماری از ارزنده‌ترین کاوش‌های باستان‌شناسی خود را انجام داد. اگرچه یغمایی کاوش‌های باستان‌شناسی ارزنده‌ای در جای‌جای ایران همچون گمانه‌زنی در تپه چغاگاوانه اسلام‌آباد غرب و نیز کاوش تپه قلاچی بوکان (بنگرید به یغمایی، ۱۳۹۴) و کاوش تپه قبرستان، کلاک-کرج و نیز کاوش قلعه سمنان و همچنین تپه حصار دامغان (بنگرید به یغمایی، ۱۳۹۶) داشته است و مقاله‌ها و کتاب‌هایی در زمینه‌های گوناگون نگاشته است (بنگرید به Yaghmaei, 2023; 2024)، نام او با جنوب ایران پیوند خورده است. کاوش در دو کاخ هخامنشی سنگ‌سیاه و بردک‌سیاه در دشتستان (بنگرید به یغمایی، ۱۳۹۷؛ Kavousi, 2024)؛ کاوش در محوطه باستانی ارگان بهبهان (بنگرید به یغمایی، ۱۴۰۲ الف؛ ۱۴۰۳ الف؛ ۱۴۰۳ ب)؛ کاوش در گورستان شغاب بوشهر؛ کاوش در مهرکده و آتشکده محمدآباد، مهرکده و کوشک گوسعیدی و تل خندق دشتستان (بنگرید به یغمایی، ۱۴۰۲ ب؛ ۱۴۰۲ ج)؛ کاوش در دژ پرتغالی‌ها در جزیره قشم (یغمایی، ۱۴۰۰)؛ بررسی بندر لافت، سلخ و جزیره قشم و

^۱. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن، تهران، ایران. Sh.aryamanesh@ihcs.ac.ir

مشخصات مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۹/۱۱ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۹/۱۹ | تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۱۲

استناد: آریامنش، شاهین. (۱۴۰۳). "گرانمایه آبنوس"، سینوس پرسپیکوس، سال ۲، شماره ۳: ۷-۳.

بدون اینکه در پاسداری از آن محوطه بکوشند، به سراغ محوطه دیگری می‌روند. اما یغمایی چنین نبود، چنانکه ایستادگی در برابر کسانی که کمر به ویرانی تپه حصار دامغان بسته بودند، یکی از ایستادگی‌های یادمانی یک باستان‌شناس ایرانی است. اگرچه ایستادگی یغمایی در برابر این ویرانی، سرانجام به بازنشستگی اجباری او از سازمان میراث فرهنگی کشور در ۱۱ بهمن ۱۳۷۴ انجامید، او هیچ‌گاه بر سر آبی که باور داشت آنی کوتاهی نکرد و همواره با قلم نغز خود، از لزوم پاسداری از میراث باستان‌شناختی ایرانیان می‌نوشت. به احترام این گرانبایه آبنوس ایران، این جشن‌نامه را به او پیشکش می‌کنیم.

... هر کدام دستاورد ارزنده‌ای از کاوش‌های باستان‌شناختی او در پیرامون خلیج فارس به همراه داشته است. بی‌گمان یغمایی پژوهش‌های باستان‌شناسی پیرامون خلیج فارس را بسیار پیش برده و توانسته است پرتوی ارزنده بر باستان‌شناسی و تاریخ خلیج فارس بیندازد.

اسماعیل یغمایی افزون بر پژوهش‌های باستان‌شناسی، مردی است سخت دلبسته ایران. بودند و هستند کسانی که کاوش در یک محوطه باستان‌شناختی را فقط و فقط از دید ارتقاء علمی خود مهم می‌دانند و پس از انجام کاوش باستان‌شناختی و رسیدن به آن چیزی که در سر داشتند، محوطه را به حال خویش رها می‌کنند و

کتاب‌نامه | Bibliography

- tan, Doroudgah Village, Tehran, Ritch.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۰). دژ استعمار بر پایه کاوش‌های باستان‌شناسی قلعه پرتغالی‌های جزیره قشم، تهران: دادکین.
- Yaghmaei, E. (2021). *Colonial Fortress Based on Archaeological Excavations of the Portuguese Fortress on Qeshm Island*, Tehran: Dadkin.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۲ الف). ارگان تاریخ از دست رفته: کاوش‌های باستان‌شناسی دوره عیلام نو، تهران: کارنامک.
- Yaghmaei, E. (2023a). *Arjan, Lost History: Archaeological Explorations of the Neo-Elamite Period*, Tehran, Karnamak.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۲ ب). دشتستان بزرگ: بررسی و تعیین حریم آثار باستانی، تهران: کارنامک.
- Yaghmaei, E. (2023b). *Great Dashtestan*, Tehran, Karnamak.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۲ ج). نیایش مهر در ایران: بر پایه کاوش‌های باستان‌شناسی در مهرکده‌های دشتستان - برازجان، تهران: دادکین.
- Yaghmaei, E. (2023c). *The Worship of Mithra in Iran: Based on Archaeological Excavations in the Mithra Temples of Dashtestan, Borazjan*, Tehran, Dadkin.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۳ الف). ارگان: کاوش‌های باستان‌شناسی در مزگت دوره ایران اسلامی، تهران: کارنامک.
- Yaghmaei, E. (2024a). *Arjan: Archaeological exca-*

- یغمایی، اسماعیل. (۱۳۹۴). «یک خاکسپاری ویژه در تپه قلابه چی بوکان»، ارج و رج‌اوند یادنامه استاد دکتر پرویز رج‌اوند، به کوشش شاهین آریامنش، تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۹۱-۲۰۸.
- Yaghmaei, E. (2015). "A Unique Burial in Tape-Qa-laichi, Bukan", In Shahin Aryamanesh (ed.), *Arj -E- Varjāvand Essays on The Archaeology, History & Culture of Iran in Memorial Volume of Professor Parviz Varjavand*, Tehran, Sherkete Sahami Enteshar, 191-208.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۳۹۶). «یک خاکسپاری آیینی در تپه حصار دامغان»، سرو سیمین یادنامه دکتر سیمین دانشور، به کوشش شاهین آریامنش، تهران: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، ۱۶۳-۱۷۴.
- Yaghmaei, E. (2017). "The death of the mother and the child in Tepe Hesar in Damghan", In Shahin Aryamanesh (ed.), *Distinguished scholars of cultural heritage of Iran (vol 3) Special Edition in Honor of Simin Daneshvar Sarv -e Simin*, Tehran, Ritch, 174-163.
- یغمایی، اسماعیل. (۱۳۹۷). کاخ بردک سیاه: فرضیه خاستگاه راستین هخامنشیان بر پایه کاوش‌های باستان‌شناسی دشتستان برازجان/ روستای دورودگاه، تهران: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری.
- Yaghmaei, E. (2018). *A Hypothesis of the True Origin of Achaemenids Based on Archaeological Excavations of Bardak-e Siāh Palace, Dashtes-*

Yaghmaei, E. (2024b). *Arjan: Forgotten Heritage*, Tehran, Karnamak.

Yaghmaei, E. (2024b). Arjan: Forgotten Heritage, Tehran, Karnamak.

یغمایی، اسماعیل. (۱۴۰۳). ارگان میراث فراموش شده

English

Yaghmaei, E. (2024). A Golden Bowl from the Caspian Sea Region. *Ancient Iranian studies*, 3(8), 85-88. <https://doi.org/10.22034/ais.2023.414992.1054>

Yaghmaei, E. (2023). An Insight into Achaemenid Golden Bowl. *Ancient Iranian studies*, 2(6), 77-83. <https://doi.org/10.22034/ais.2023.404143.1044>

Kavousi, D. (2024). A Hypothesis of the True Origin of Achaemenids Based on Archaeological Excavations of Bardak-e Siāh Palace, Dashtestan, Doroudgah Village. *Sinus Persicus*, 1(1), 19-22. <https://doi.org/10.22034/sp.2024.194243>

© 2025 The Author(s). Published by Tissaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. [Open Access](#).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

The ethical policy of Sinus Persicus is based on the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines and complies with International Committee of Sinus Persicus Editorial Board codes of conduct. Readers, authors, reviewers and editors should follow these ethical policies once working with Sinus Persicus. The ethical policy of Sinus Persicus is liable to determine which of the typical research papers or articles submitted to the journal should be published in the concerned issue. For information on this matter in publishing and ethical guidelines please visit www.publicationethics.org.